

ادبیات چیست؟

کوشش‌های بسیاری برای تعریف ادبیات صورت گرفته است. به عنوان مثال، ادبیات را می‌توان نوشته‌ای تخیلی به معنای داستان یا نوشته‌یی که حقیقی نیست، تعریف کرد. اما این تعریف کاملی نیست.

دکتر عبدالحسین زرین کوب ادبیات را این‌گونه تعریف می‌کند:

ادب یا ادبیات عبارت است سخنی که از حدّ سخنان عادی، برتر و والاتر بوده‌است و مردم، آن سخنان را در میان خود، ضبط و نقل کرده‌اند و از خواندن و شنیدن آن‌ها دگرگون گشته و احساس غم، شادی یا لذت کرده‌اند.

ادبیات کودک و نوجوان

ادبیات کودک و نوجوان به نوشته‌ها و سروده‌های ادبی ویژه‌ی کودکان و نوجوانان می‌گویند. این نوع ادبیات هم شامل بخشی از فرهنگ شفاهی عامه، مانند لالائی‌ها، مثل‌ها، قصه‌ها است و هم داستان‌ها و نمایشنامه‌ها و اشعار و نیز نوشته‌هایی در زمینه‌ی دین، دانش اجتماعی، علم و کاربردهای آن، هنر و سرگرمی را دربر می‌گیرد که نویسندگان و سرایندگان برای کودکان و نوجوانان پدید می‌آورند.

فواید ادبیات کودکان :

فراهم‌ساختن فرصت‌هایی برای کسب تجارب و اطلاعات گوناگون

رشد امیال کودکان و تاثیر عمیق بر روحیات کودکان

منظور از ادبیات کودکان :

مجموعه آثار داستانی، غیرداستان و شعر که به طور غیرمستقیم تا ۱۵ سالگی آموزش می‌دهد.

تاریخچه‌ی ادبیات کودکان در جهان:

برای نخستین آثار در زمینه ادبیات کودک تاریخ دقیقی نمی‌توان تعیین کرد اما قرن هفدهم را قرن تالیف کتاب کودک می‌توان نامید.

در اواخر این قرن شارل پرو در فرانسه با گردآوری داستان‌ها و افسانه‌های عامیانه، ادبیات کودکان را پایه‌گذاری کرد.

در قرن ۱۹، هانس کریستین آندرسن پدر ادبیات کودکان، مفهوم ادبیات کودکان را به معنی امروزی بیان کرد.

قرن بیستم قرن کودک نامیده‌شد.

ادبیات کودک در قرن بیستویکم پلی بین کودک، سایر انسان‌ها و جهان پیرامون اوست.

ادبیات عامیانه

ادبیات شفاهی هر قوم و ملتی بخش عظیمی از فرهنگ معنوی آن ملت است که سینه به سینه از نسل‌های قدیم تا به امروز نقل شده و در گذر زمان حافظ هویت فرهنگی ملت‌ها بوده است. ادبیات عامیانه از فرهنگ عامه یا فرهنگ توده سرچشمه گرفته است. فلکلور در لغت به معنی دانش مردم است و زندگینامه‌ی یک ملت به شمار می‌رود بنابراین با واقعیات زندگی مردم پیوند دارد و بازتاب زندگی اجتماعی و فرهنگی، شیوه کار و تولید آنها، سیر تحولات فکری یک ملت و رفتار و منش و مذهب و اعتقادات یک جامعه است. و از آنجا که کشور ما طی قرون گذرگاه قوم‌های بسیاری بوده دارای ادبیات عامیانه‌ای غنی می‌باشد. ادبیات عامیانه بیشتر به گونه‌ی شفاهی (بعضی از این آثار به صورت مکتوب نیز در آمده) از نسل‌های پیش به ما رسیده و در میان توده مردم رواج دارد. مانند:

مثلها، مثلها، معماها، لغزها، چیستانها، دوبیتی‌ها، فهلویات، تقلید از زبان جانوران، ترانه‌ها، قصه‌ها، حکایات راجع به جانوران، تصنیف‌های عامیانه، رمان‌های پهلوانی، طومارهایی که در قهوه‌خانه‌ها می‌خواندند، مرثیه، نقالی، شاهنامه خوانی، اشعاری که به مناسبت‌های مختلف می‌خواندند، افسانه‌هایی مانند گوهر شب چراغ، نمایشهای توده مانند تعزیه، خیمه شب بازی، پهلوان کچل، نمایش تقلید، کتابهای تفریحی توده مانند امیر ارسلان، سمک عیار، چهل طوطی، ابومسلم نامه، شنگول و منگول و...

تاریخچه ادبیات کودک در ایران

ادبیات نوین در مفهوم جدید خود، حدود یک قرن است که در ایران پا گرفته است. صبحی مهتدی و جبار عسکرزاده (باغچه بان) از افرادی هستند که در این دوره ظهور کرد.

مجله‌ی سپیده‌ی فردا با هدف آموزش روش‌های نوین آموزش و پرورش به معلمان در این دوره پا گرفت.

اولین کتاب درسی در سال ۱۳۴۰ توسط علی اکبر شعاری نژاد تدوین شد.

کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان نیز در سال ۱۳۴۵ فعالیت خود را آغاز نمود. در همین سال‌ها ترجمه‌ی آثار خارجی با موضوع ادبیات کودک توسط علی نقی وزیری، روحی ارباب و مهری آهی آغاز شد.

مجلات‌ی مانند پیک، کیهان بچه‌ها و رشد در همین دوره منشتر شد.

عده‌ای این دوره را **دوران شکوفایی ادبیات کودک** می نامند.

پس از پیروزی انقلاب در سال ۱۳۵۷ نگرش تازه‌ای در این زمینه رخ داد و با شروع جنگ تحمیلی ادبیات کودک و جنگ شکل گرفت.

اهداف ادبیات کودکان:

۱- خداشناسی

۲- خویشتن شناسی

۳- شناخت محیط

۴- ایجاد لذت

۵- آموزش

۶- عادت به مطالعه

۷- برآورده کردن نیازهای عاطفی کودکان

۸- برانگیختن حس کنجکاوری

۹- ایجاد حس اعتماد به نفس

۱۰- شکوفایی استعدادهای کودک